

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Trobrädor från Norra Mellby kyrka i Skåne

Sundberg, Oskar; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Sundberg, O., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av Trobrädor från Norra Mellby kyrka i Skåne*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:11). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

11 Februari 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:11
Oskar Sundberg & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV TROBRÄDOR FRÅN NORRA MELLBY
KYRKA I SKÅNE

Uppdragsgivare: Knadriks Kulturborg AB, Grängsgatan 19, 291 59 Kristianstad org nr 55 6827-4061

Kontaktperson: Kalle Melin

Område: Skåne **Prov nr:** 08321-08336 **Antal sågprov:** 16

Dendrokronologiskt objekt: Trobräddor

Dendrokronologiskt resultat:

Dendro Id	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E (efter) V (vinterhalvåret)	Kommentarer
08321	Tall	106+2	Sp 61, W	1793	V 1795/96	
08322	Tall	89	Sp 49, Ej W	1791	1791-1799	
08323	Tall	68	Sp 23, Ej W	Ej datering		
08324	Tall	56	Sp 31, Ej W	1792	1792-1798	
08325	Tall	61	Sp 30, Ej W	Ej datering		
08326	Tall	66	Sp 38, Ej W	1791	1791-1799	
08327	Tall	72	Sp 31, Ej W	1784	1785-1805	
08328	Tall	65	Sp 26, Ej W	Ej datering		
08329	Tall	68; 1	Sp 42, Ej W	1789	1791-1799	
08330	Tall	98; 3	Sp 48, Ej W	Ej datering		
08331	Tall	80	Sp 31, Ej W	1788	1788-1802	
08332	Tall	90	Sp 24, Ej W	1775	1780-1810	
08333	Tall	52	Sp 31, Ej W	1791	1791-1799	
08334	Tall	81; 1	Sp 33, Ej W	1794	1794-1803	08334-335 samma träd
08335	Tall	71	Sp 31, Ej W	1787	1794-1803	08334-335 samma träd
08336	Tall	85	Sp 46, Ej W	1776	1776-1814	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Samtliga daterade trobräddor har beräknade fällningsår som möjliggör avverkning **vinterhalvåret 1795/96**, även om endast prov 08321 har vankanten bevarad. Resultatet pekar på att taket har genomgått en ombyggnad 1796 eller något enstaka år därefter.

Virket korrelerar generellt väl inbördes vilket tyder på att det mesta av det analyserade virket härstammar från ett gemensamt område. Det analyserade virket korrelerar väl mot Halländska och småländska referenskronologier vilket tyder på att virket är hämtat från **Halland eller västra Småland**. Undantaget är prov 08333 som korrelerar högt mot en referenskronologi från Närke, vilket tyder på att virket är hämtat från **området mellan sjöarna Vänern-Vättern-Mälaren**.

Beskrivning av tabellen ovan

"Dendroididentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommарved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). "nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginale n som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets totala egenålder uppskattats samt en mer vågad datering vanligen avser detta en mer precis datering, mest sannolikt avverkningsår. I något fall har en datering med lägre säkerhet angivits inom parentes, där den annars står som "ej daterad". Denna uppgift bör användas med försiktighet och helst stödjas av andra informationer som går i samma riktning, typologiska observationer, C14-resultat etc.